

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3217/2021. (V. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság mint másodfokú fegyelmi bíróság Kjö.Fgyf.10/2019/9. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó, csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője (dr. Kállai Mária Zsuzsanna ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján alkotmányjogi panaszszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Fővárosi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság Fgy.2/2018/76. számú fegyelmi határozata és a Kúria mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság mint másodfokú fegyelmi bíróság Kjö.Fgyf.10/2019/9. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Az alapul szolgáló ügyet illetően az indítványozó részletekbe menően előadta, hogy vele szemben – a közjegyzői tevékenységétől függetlenül – büntetőeljárás indult, amelynek során házi őrizetbe, majd előzetes letartóztatásba került. Erre tekintettel a közjegyzői kamara elnöksége intézkedett az indítványozó tartós helyettesítése iránt. A tartós helyettes 2018. február 7. napján megkezdte az indítványozó iratanyagának átvételét, az eljárás során azonban az indítványozó által készített okiratok között több olyan okiratot találtak, amelyeket az indítványozó nem írt alá, illetve olyan, a közjegyzőhelyettesek által készített okiratokat, amelyeket az indítványozó nem ellenjegyzett. Ezt követően az indítványozó közjegyzői iratait a Magyar Országos Közjegyzői Kamara (a továbbiakban: MOKK) Közjegyzői Levéltárába szállították, ahol a LI/562/2018/7. és 7/1. számon átadás-átvételi jegyzőkönyvek készültek. Az indítványozó előzetes letartóztatása okául megjelölt büntetőeljárást – bűncselekmény hiányában – az ügyészség 2019 februárjában megszüntette. A Budapesti Közjegyzői Kamara (a továbbiakban: BKK) Elnöksége 2018. június 18. napján megtartott ülésén úgy határozott, hogy a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 70. § a) pontja szerinti fegyelmi vétség alapos gyanúja miatt fegyelmi eljárást indít az indítványozó ellen. Rögzítette a döntés, hogy az indítványozó időközbeni előzetes letartóztatásba helyezése az aláírás tekintetében hiányos iratok vonatkozásában a további eljárási cselekmények – helyettesítő közjegyző általi foganatosításához – szükséges (mulasztó) közjegyző aláírása az adott körülmények között sokkal nehezebben volt eszközölhető. „Emiatt az eljárások késedelmet szenvednek, ami nem történt volna meg, ha a közjegyző ellenjegyzési/aláírási kötelezettségének eleget tett volna.” A kezdőirat azt is állította, hogy a cselekmény alkalmas volt a közjegyzői kar tekintélyének csorbítására, valamint az adott körülmények között a Kjtv. 129. § h) pontjának megsértéséhez vezetett, miszerint „a közjegyzői okiratnak tartalmaznia kell a közjegyző aláírását és bélyegző lenyomatát”. A Fővárosi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság (a továbbiakban: elsőfokú fegyelmi bíróság) 2018. szeptember 6. napján kelt, Fgy.2/2018/6. számú határozatával fegyelmi eljárást indított a BKK elnökhelyettese által BKK/44/2018/39. számon küldött irat alapján, amit az elsőfokú fegyelmi bíróság fegyelmi feljelentésként értékelte. Az indítványozó írásbeli nyilatkozatában előadta, hogy „a fegyelmi eljárás indokaként felhozott tény megszűnt, ugyanis az eljárás során a hivatkozott okiratok ellenjegyzése és aláírása megtörtént”. Vitatta az „átadás-átvétel” fogalmát, mivel távollétében a kamara által kirendelt személyek az indítványozó irodájába bementek, a szekrényeiből kipakoltak, az indítványozó iratait „megkérdezése nélkül elvették és elszállították”. Az indítványozó szerint a fegyelmi feljelentés valótlan állításokat is tartalmazott, és sérelmezte az elévülési határidő értelmezését, valamint megítélése szerint csupán adminisztratív hiba történt, és nem fegyelmi felelősséget megalapozó magatartás. Az indítványozó előadta, hogy elfogultsági kifogással élt, az azt elutasító döntés ellen fellebbezést terjesztett elő, melynek a másodfokú fegyelmi bíróság helyt adott, és az érintett fegyelmi bírót az eljárásból kizárta.

- [3] Az első fokon eljáró Közjegyzői Fegyelmi Bíróság az indítványozót közjegyzői fegyelmi vétség elkövetésében vétkesnek nyilvánította, vele szemben pénzbírságot, valamint két év időtartamra hivatalból való felfüggesztés fegyelmi büntetést szabott ki. Az elsőfokú határozati tényállás szerint az indítványozó közjegyzői irodájába 2018 év elején tartós helyettes került kinevezésre, mert a közjegyzővel szemben büntetőeljárás indult, melynek során háziórizetét, majd letartóztatását rendelték el, ezért 2018. február 7. és február 19. napján a közjegyző irodájában fellehető okiratok leltározása történt, melynek során aláíratlan, illetve ellenjegyzést nem tartalmazó közjegyzői okiratokat vettek számba. Az iratokat a MOKK Közjegyzői Levéltárába szállították, ahol az átadás-átvételi jegyzőkönyv tanúsága szerint egyéb hiányosságok mellett 783 közjegyzői okirat esetében a közjegyző aláírásának hiányát, 3138 közjegyzői okirat esetében a közjegyző ellenjegyzésének a hiányát állapították meg. (Évekre lebontva pontos számadatok feltüntetésével.) Az elsőfokú határozat rögzítette, hogy az eljárás alá vont közjegyző az okiratok hiányzó aláírásait, ellenjegyzéseit 2018. augusztus első napjaiban a levéltárban pótolta. A BKK Elnöksége 2018. július 3. napján elektronikusan (2018. július 4. napján papír alapon érkeztetett) feljelentésében – hivatkozva arra, hogy a BKK Elnöksége a 2018. június 18. napján tartott ülésén a közjegyzővel szemben a fegyelmi eljárás kezdeményezéséről határozott – indítványozta, hogy a fegyelmi bíróság vizsgálja meg, hogy az indítványozó fegyelmi vétséget elkövetett-e, amennyiben igen, úgy vele szemben a Kjtv. 72. § alapján a cselekmény súlyával arányos fegyelmi büntetést szabjon ki. Az eljárás alá vont közjegyző a fegyelmi eljárás megszüntetését, illetve a felmentését kérte, részben alaki, részben tartalmi kifogásokra alapozva. Az indítványozó állítása szerint a feljelentés nem a jogosulttól származik, ezért nem alkalmas joghatás kiváltására. Tartalmi kifogásai körében hivatkozott az elévülésre (mind szubjektív, mind objektív), arra, hogy a hiányzó aláírásokat pótolta, emiatt az eljárások szerinte nem szenvedtek sérelmet, ugyanakkor valótlan a feljelentés azon állítása, miszerint nem tett semmit a hiányzó aláírások pótlása érdekében. Az elsőfokú határozat felidézte, hogy a Kjtv. 70. § a) pontja szerint fegyelmi vétséget követ el az a közjegyző, aki e törvényben vagy más jogszabályban meghatározott kötelezettségét vétkesen megszegi vagy elmulasztja, illetve a b) pont alapján, akinek vétkes magatartása a MOKK iránymutatásába ütközik, vagy egyébként alkalmas a közjegyzői kar tekintélyének csorbítására. A konkrét ügyben a feljelentést tevő a fegyelmi vétség fennállását abban látta, hogy a közjegyző a közjegyzői okiratok szerkesztésére, ellenjegyzésére vonatkozó eljárási szabályokat nem tartotta meg. A fegyelmi vétség fennállásának megállapításához szükséges volt a jegyzőkönyvek vizsgálata, ez pedig fegyelmi vizsgálatot tett szükségessé, erre tekintettel a fegyelmi bíróság a Kjtv. 86. § (3) bekezdése alapján a fegyelmi eljárást megindította, és fegyelmi vizsgálatot rendelt el, vizsgálóbiztost rendelt ki, aki jelentését előterjesztette.
- [4] A fegyelmi bíróság a tényállást a 2018. februárban a közjegyző irodájában készült jegyzőkönyvek, a levéltár jegyzőkönyvei, valamint a fegyelmi bíróság által elrendelt fegyelmi vizsgálat során az eljárás alá vont közjegyző/indítványozó nyilatkozatai, a felvett bizonyítás eredménye és a rendelkezésre álló iratok alapján állapította meg, és ezen megállapítások alapján határozott abban a kérdésben, hogy a közjegyző elkövette-e a terhére rótt fegyelmi vétséget. Részletesen foglalkozott azzal, hogy jogosulttól származik a feljelentés, és az tartalma alapján alkalmas volt a fegyelmi eljárás megindítására. Az elévülés tekintetében rámutatott, hogy a cselekmény folyamatos volta, valamint a felelősségre vonás kezdőidőpontját illetően az indítványozó téves állásponton volt, és ezért vélte úgy, hogy beállt a szubjektív, illetve objektív elévülés. Foglalkozott az aláírások elmaradásából származó jogi következményekkel, valamint az ily módon hiányos iratok joghatásának kérdésével, és kitért arra is, hogy a hiányzó aláírások pótlása a levéltárra vonatkozó rendeleti szabályozás keretei között csupán a rögzített hiányosságok pótlására vonatkozik, de a jogforrási hierarchia révén nem írhatja felül a Kjtv. szabályait. Utalt arra, hogy jelentős mértékű, ezres nagyságrendű mulasztás történt. Ugyanakkor az elsőfokú határozat megállapította, hogy nem alapos a feljelentés azon állítása, miszerint az eljárás alá vont közjegyző az ellenőrzést végzők felhívására nem tett semmit az okiratok aláírásának érdekében.
- [5] Az indítványozó az elsőfokú határozat ellen fellebbezéssel élt, melyben elsődlegesen a fegyelmi eljárás megszüntetését, másodlagosan a határozat megváltoztatását és – fegyelmi vétség hiányában – felmentését kérte. Fellebbezésében állította, hogy „a fegyelmi eljárás kezdetétől jelezte az alaki és eljárási kifogásait, de az elsőfokú bíróság az érveit figyelmen kívül hagyta”. Sem az eljárást kezdeményező elnökségi határozatból, sem az elsőfokú fegyelmi bíróság eljárást megindító határozatából nem állapítható meg az eljárás tárgya, azaz a fegyelmi vétségnek tekintett magatartás. Az aláírások hiánya miatt az eljárások nem szenvedtek késedelmet, és arról az ügyfeleknek nem kellett tudomást szerezniük. Hiányosnak tartotta a vizsgálóbiztos jelentését, valamint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást is. Fenntartotta az elévüléssel kapcsolatos álláspontját. „Rámutatott, hogy nem tekinthető vétkesnek az olyan mulasztás, amelynek pótlási rendjét jogszabály határozza meg.” A kétszeres értékelés tilalmába ütközőnek vélte, hogy az elsőfokú bíróság az alá nem írt okiratokat egyrészt

mint magatartást, másrészt mint a közjegyzői kar tekintélyét csorbító fegyelmi vétség értékelte. Továbbá jelezte, hogy a büntetés kiszabása körében nem vették figyelembe, hogy három kiskorú gyermeket tart el, és korábban nem volt ellene sem panasz, sem fegyelmi eljárás, illetve figyelmen kívül hagyták az idő múlását.

- [6] A másodfokú fegyelmi bíróság az elsőfokú határozatot részben megváltoztatva a pénzbírság összegét mérsékelte, egyebekben a határozatot helybenhagyta. A másodfokú döntés a tényállás körében ismertette az igazságügyi miniszter képviselőjének észrevételében foglaltakat. A határozat indokolásában rögzítette, hogy csak a határidőben érkezett fellebbezési kérelmet vizsgálhatta érdemben, az azt követően érkezett beadványokat már nem tekinthette a fellebbezés részének. Rögzítette továbbá, hogy a fegyelmi eljárásban csak az volt vizsgálható, hogy a közjegyző megvalósította-e a terhére rótt cselekményt, mulasztást és azzal elkövetett-e fegyelmi vétséget. Ennek megfelelően más olyan cselekmény sem volt vizsgálható, ami nem képezte az eljárás tárgyát, de alkalmas lehet fegyelmi vétség megvalósítására. A meghozott határozatot illetően kitért arra, hogy annak meghozatalakor az elsőfokú fegyelmi tanács tagjai azt valamennyien aláírták. Az ezt követően elkészült, indokolt határozatot a tanács aláírásban akadályozott többi tagja helyett is a tanács elnöke írta alá. Ez a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 223. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXXI. törvény 346. § (7) bekezdése szerint is megfelelő volt, így ez ügyben sem kifogásolható. A tényállást illetően megállapította, hogy az elsőfokú bíróság érdemi döntése kellően megalapozott tényálláson alapult. Részletesen foglalkozik azzal a másodfokú határozattal, hogy az elnökség fegyelmi feljelentése az elnökségi határozattal összhangban pontosan megjelölte az érintett okiratok közjegyzői törvény szerinti hiányosságát, azaz a fegyelmi eljárás tárgyává tett magatartást. Az elévülést illetően pedig – szemben az indítványozó állításával – semmi nem indokolta az általános elévülési szabályoktól való eltérést. A másodfokú fegyelmi bíróság megállapította, hogy a fegyelmi felelősségre vonás jogi alapja megvalósult, az elsőfokú bíróság annak minősítését is helyesen végezte el. A súlyosító körülmények között nyomatékosan figyelemmel volt arra, hogy a közjegyző részéről nem valamiféle tévesztésről, figyelmetlenségről volt szó, hanem éveken át tartó tudatos magatartásról, súlyosan jogsértő gyakorlat kialakításáról és fenntartásáról. A közjegyző terhére értékelte azt is, hogy a fegyelmi eljárásban előadott védekezéséből kitűnően a fegyelmi vétséget megalapozó magatartását csupán adminisztrációs hiányosságnak tekinti, ami a közjegyzői szerep téves felfogására utal. Súlyosító körülményként értékelte továbbá a közjegyzővel szemben folyó egyéb fegyelmi és hatósági eljárásokat. Enyhítő körülményként értékelte ugyanakkor a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által e körben értékelteken túl az érintett okiratok elévülés miatt csökkent számát, a közjegyző anyagi helyzetét, kiskorú gyermekei eltartására való kötelezettségét, és azt, hogy 2018 előtt ellene sem fegyelmi, sem egyéb hatósági eljárás nem indult.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben úgy összegezte álláspontját, hogy egyrészt súlyosan alaptörvény-ellenes állapotot idézett elő, hogy esetében olyan jogszabály került alkalmazásra, amellyel kapcsolatban az Alkotmánybíróság mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet állapított meg, így a vonatkozó jogszabályi környezet miatt sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. Másrészt a fegyelmi bíróságok az eljárásuk során alaptörvény-ellenes jogszabályt alkalmaztak, így megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot, ezen belül is a független és pártatlan bírósághoz való jogot, a törvényes bíróhoz, a kontradiktórius eljáráshoz és az indokolt bírói döntéshez való jogot, valamint ezekkel együtt az eljárás során sérült a társasbíráskodás és fegyveregyenlőség elve is. Emellett a fegyelmi bíróságok az eljárásuk során megsértették az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez való jogát, és a IX. cikk (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánítás szabadságához való jogát is. Ezen Alaptörvényben biztosított jogokkal párhuzamosan sérült a B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság, valamint a 28. cikk [az indítványban a 28. cikk (1) bekezdése szerepel] szerinti értelmezési alapelv. Az indítványozó szerint „az ügyben továbbá felmerült a következő alkotmányjogi jelentőségű kérdés: igaz-e az az állítás, hogy a *nullum crimen sine lege* elv analóg alkalmazása folytán, határozott jogszabályi rendelkezés hiányában nem minősíthető fegyelmi vétségnek egy magatartás nem tanúsítása, ha a magatartást egy jogszabály egy későbbi időpontban kifejezetten legális, jogszerű magatartásként megengedi, előírja”.
- [8] Az indítványozó kérte az Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a sérelmezett határozatok alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg azokat, valamint hivatalból vizsgálja meg a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 77. § (1) bekezdésének, a 80. § (2) bekezdés „3 tagja közjegyző” szövegrészének és a 73. § (2) bekezdés második mondatának esetleges alaptörvény-ellenességét, azonban az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti normakontroll iránti kezdeményezést nem terjesztett elő.

- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panasz beadványában bizonyítási indítványt is előterjesztett. Kérte, hogy „az Alkotmánybíróság keresse meg a MOKK Közjegyzői Levéltárakat és tegye fel nekik a(z) (I/23.) mellékletben felsorolt kérdéseket, szükség esetén a levéltár vezetőjét tanúként hallgassa meg”. Valamint további személyek tanúkénti meghallgatását indítványozta.
- [10] Az indítványozó kérte az Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerint hívja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, ugyanakkor beadványában úgy nyilatkozott, hogy nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott határozat végrehajtásának felfüggesztését.
- [11] Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben írt feltételeit, különösen az indítványozó Abtv. 26–27. § szerinti érintettségét, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti feltételek fennállását.
- [12] Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében a 27. §-ban meghatározott esetben az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehetőség. Az indítványozó előadta, hogy számára a másodfokú határozatot 2020. április 21. napján – postai úton – kézbesítették. A rendelkezésre álló iratokból azonban megállapítható, hogy az indítványozó jogi képviselője részére a másodfokú fegyelmi bíróság határozatát 2020. április 16. napján kézbesítették, ellene az alkotmányjogi panaszt 2020. június 22-én adták postára. A jogi képviselővel eljáró fél számára a kézbesítés joghatálya beáll a jogi képviselőnek történt kézbesítéssel. A jelen ügyben eszerint az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitvaálló hatvan napos határidő a jogi képviselő számára történt kézbesítést követő napon (2020. április 17-én) kezdődött, és 2020. június 15-én járt le. A 2020. június 22-én postára adott alkotmányjogi panasz tehát elkészt.
- [14] 3. Tekintettel arra, hogy a jelen alkotmányjogi panasz elkésztett, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.
- [15] Az indítványozó a jogerős fegyelmi bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmet is előterjesztett. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz befogadása visszautasításra került, az Alkotmánybíróság a támadott határozat végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmet nem vizsgálta.

Budapest, 2021. május 11.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1235/2020.

